

שעטנז בשוק הערבי

בדרך לכולל מאת ישראל גולדברג, מנכ"ל קרן אביה

הרב צבי יהודה חזר ושינן לנו: "איש את רעת רעהו על תחשבו בלבבכם!", והדגש הוא על 'בלבבכם'. כדי לשמור את הלשון צריך קודם כול לנקות היטב את ליבנו

אבינו, שקנה את מערת המכפלה בממון רב, כמו החלוצים שעלו לגבעות הטרשים בסבסטיה, בחומש ובאלון מורה, כמו החיילים שתלו את דגל הדיו באילת.

אביה שלנו ז"ל היה חלוצי בנשמתו. הוא לא החמיץ הזדמנות למסור את נפשו. הוא חיזק את מתיישבי גוש קטיף וחומש במאבק הצורך על ההיאחזות בארץ ישראל, הוא חטף מכות רצח במאבק נגד פיגועי עמונה ועל גג בית הכנסת בכפר דרום, הוא העלה ציוד ומזון למאחז בחומש, נלחם להצלת כרם ענבי יין בגוש טלמונים מידי פורעים ומשחיתים ערבים. לזכרו נקרא הכרם העמוס בענבים מתוקים 'כרם אביה'. היישוב הנפלא שחברת בתי אמנה מקימה בלב הכרם נקרא כרם רעים.

ואי אפשר בלי לגעת בתקופת הבחירות המתלהטת: פרשת מטות ופיהלנו לנו רמז ענקי שכדי לזכות בטוב הארץ וביישובה אנו צריכים לשמור על הפה שלנו ועל נקיות הדיבור והשית.

הרב צבי יהודה חזר ושינן לנו: "איש את רעת רעהו על תחשבו בלבבכם!", והדגש הוא על 'בלבבכם'.

כדי לשמור את הלשון צריך קודם כול לנקות היטב את ליבנו מאנרגיות שליליות ולהתייחס לכל יהודי בכל לבבנו באהבה צרופה, ללא קיטוב או קנאה. זה דורש מודעות ותרגול על רטוב, וזה אפשרי.

שבת שלום. התנחלות ובחירות באהבה. ■

שבת קיצית באווירה ירושלמית קסומה. אני עולה מתפילת שבת מרגשת בכותל ובדרכי הביתה חולף על פני החנויות ההומות תיירים בשוק הערבי בשער יפו. הצבעים, הריחות וצעקות הרוכלים בשוק השוקק מפרים את השלווה ואת קרושת השבת בירושלים. לפתע באחת החנויות אני מבחין ברמות של יהודי, חב"דניק חביב, המזמין במאור פנים את עולי הרגל לקדש ולטעום דברי מזונות לכבוד שבת קודש. אנחנו מתיידדים מייד. הבחור מסביר לי שהחנויות משמשות במהלך השבוע מעברת בדיקת שעטנז לתושבי ירושלים העתיקה. כאן, בלב השוק הערבי, מתגלה קרן אור של אמונה, קרשנה, שליחות ומסירות. פעמי משיח. מרגש כל כך שדווקא בשבת שאנו קוראים על כניסת בני ישראל לארץ ישראל ועל מסירות השבטים החלוצים בכיבוש הארץ אני מספר על גילוי של גאולת ירושלים והתנחלות בלבבות.

שאלתי פעם את הרב צבי יהודה מדוע אנו לא זוכים לקבל את ארץ ישראל על מגש של כסף. מדוע אנו חייבים לעבור מסע של הקרבה, מסירות, הקזת דמים, מלחמות ושכול. הרב הביט בי בעיניו החכמות וענה: "דברים גדולים נקנים במסירות ובייסורים גדולים". ואני המשכתי לחשוב שדברים שבאים בקלות אין בהם אחיזה ואין להם ערך של קניין, ולכן הם אובדים בקלות. עם מוכן להילחם על מה שיקר לו ועל מה שחשוב לו. בדיוק כמו אותו יהודי חלוצי שמתנחל בחנותו הקטנה בשוק ההומה ברוכלים ערבים. כמו אברהם

שו"ת | בניין בית המקדש השלישי בימינו

עם הגאון הרב נבנצל שליט"א < ערך הרב דניאל קירש

בניית בית המקדש השלישי: בידיו או בידים שמיים?

האם בית המקדש השלישי ירד בנוי מן השמיים או שאנחנו נבנה אותו?

"הרמב"ם מנה בספר המצוות (מצווה כ) מצוות עשה לבנות בית המקדש. לעומת זאת במדרש תנחומא (פרשת נח) מובא שמקדש שלעתיד ירד בנוי מן השמיים. רש"י ותוספות הביאו מדרש זה (בשבועות דף טו). יש הסבורים שזו מחלוקת, אולם נראה שאין כאן מחלוקת. הגמרא (סנהדרין צח ע"א) אומרת על הגאולה העתידה שאם עם ישראל יהיו זכאים, הגאולה תגיע בזריזות, בצורת 'אחישנה', ואם לא יהיו זכאים, הגאולה תגיע בעיית, כלומר בזמנה ולא מוקדם יותר.

"כשם שזמן הגאולה תלוי בזכות, כך צורת הגאולה תלויה בזכות. אם נהיה זכאים, נבנה את המקדש בעצמנו בידיים, ואם לא נהיה זכאים, המקדש ירד בנוי מהשמיים (רש"י ותוספות לא התכוונו לומר שבית המקדש השלישי בהכרח ירד מהשמיים, אלא שיש אפשרות כזו).

"נראה שיש להוכיח מדברי חז"ל שמעולם לא הייתה מסורת בידם שאין לנו רשות לבנות את בית המקדש, שהרי כתוב במדרש רבה (פרשת תולדות) שכאשר מלכות רומי נתנו רשות לבנות את בית המקדש, עם ישראל בנה אותו, ולא חיכה שירד בנוי מהשמיים".

לפי זה, האם יש להשתדל לבנות את המקדש בימינו מי מעכב?

"בג"ץ מעכב, ועוד כמה גורמים. יש להשתדל במה שבידינו

על מנת לקדם את בניית המקדש".

ומה בעניין הקרבת קורבנות בזמן הזה? לכאורה יש כמה בעיות, כגון בגדי כהונה שצריכים תכלת ועוד ספקות שהזכירו הפוסקים.

"אכן, לגבי קורבנות יש כמה ספקות הלכתיים, וגדולי הדור צריכים להכריע בזה".

האם יש טעם לבנות את המקדש בלי שנוכל להקריב בו קורבנות?

"כן. יש מצווה לבנות מקדש אפילו אם לא נוכל להקריב בו קורבנות".

מובא בשם הדברי חיים' מצאנו שאמר על הפולמוס שהיה בזמנו, לפני קרוב למאתיים שנה, בעניין הקרבת קורבנות: "עקרונית מבחינה הלכתית יש אפשרות בזמננו לבנות את בית המקדש ולהקריב בו קורבנות. כל הבעיות ההלכתיות ניתן להביא רמב"ם ולמצוא פתרונות. אנחנו טמאים - טומאה הותרה בציבור... אבל האם חיכינו והתייסרנו בגלות אלפיים שנה בשביל בית מקדש שייבנה בנדיבות לבו של השר מונטיפיורי ובחסות השלטון העותומאני? אין אנו מצפים אלא למזבח של אש שירד מן השמים". מה דעת הרב על טענה זאת?

"אינני מבין טענה זאת. כן, חיכינו לקיים את המצווה היקרה של בניית המקדש בירדנו".

ערך הרב דניאל קירש על פי שיחה טלפונית ומתוך השו"ת ביצחק יקרא (סימן מ). ■

כשם שזמן הגאולה תלוי בזכות, כך צורת הגאולה תלויה בזכות. אם נהיה זכאים, נבנה את המקדש בעצמנו בידיים, ואם לא נהיה זכאים, המקדש ירד בנוי מהשמיים